

Net i, at dette Lovforslag, om det end skulde blive til Lov, saaledes som det foreligger, ikke vilde gjøre noget fjøseligt Saar i den egentlige Løgevirkfomhed her i Landet; men hvis derimod det ærede Medlem stillede sit Spørgsmaal til Løgerne saaledes, at det kom til at gaa ud paa, om de mente, at dette Lovforslag vilde være til Held for Befolkningen, kunde det vel være, at han vilde faae et ganske andet Svar. Jeg tilstaar, at jeg for Løgerens Vedkommende er fuldstændig ubekymret med Hensyn til denne Lov; men jeg er ingenlunde fri for meget alvorlig Bekymring for den Virkning, den vil have ligeoverfor Sundhedspleien og Eggdommes Behandling i Landet i det Hele taget. Da jeg nu har nogen Grund til at antage, at min Erfaring med Hensyn til det, der navnlig er det Bestemmende med Hensyn til Eggdommes Behandling, ikke maa anses for at være ganske ringe, og da min Overbevisning maa lede mig til at stemme imod dette Lovforslags endelige Vedtagelse, tror jeg at skulde det høje Thing at gjøre Rede for de Hovedgrunde, hvorpaa min Betænkkelighed derved støtter sig. Jeg maa begynde med at erklære, at jeg er en oprigtig og varm Ven af den bestaaende Næringslovgivning. Jeg har altid ment, at det er et stort Fremskridt, som vi efter den frie Forsatnings Indførelse have gjort i Retning af Næringsfrihed, og skjøndt jeg vel har set, at der i de senere Aar paa mange Steder er reist Tvivl om, hvorvidt den dengang givne Frihed i den Retning har været til Held for Landet, er jeg dog fremdeles af den Anskuelse, at det har været og er til stort Held for Landet, at denne Overgang har fundet Sted. Jeg maa imidlertid bede erindret, at vor Næringslovgivning ingenlunde giver nogen ubegrændset Næringsfrihed, og Hovedloven i den Henseende, nemlig Loven af 29de December 1857, opstillede allerede visse Grændser, som man dengang denne Lov blev givet, netop anerkjendte for at være nødvendige, for at være i Samfundets Interesse og for at være til Gavn for det Hele; men de Grændser, som saaledes ere opstillede, ere af meget forskjellig Art. Dertil kommer, at, medens man dengang — og som jeg tror med Grund — aflaffede de saakaldte Dygtighedsprøver saagodt som i alle Tilfælde, hvor de havde været opstillede som Betingelse for Udgang til Berettigelse til Haandværk og Handel, vedligeholdt man derimod Dygtighedsprøver med Hensyn til visse særlige Bedrifter, for hvilke man fremdeles forlangte saadanne Dygtighedsprøver. I den Tid, som er forløbet siden 1857, da denne Hovedlov blev givet, have dernæst flere af de Spørgsmaal, som netop berøre disse Klasser af Bedrift, været Gjensstand for Rigsdagens Overveelse, og da det netop er de vigtigste, medens deres Antal ikke er meget stort, vil jeg tillade mig i Kortbed at nævne dem. Først havde Rigsdagen under Behandling en Lov om Betingelserne for Sønering, nemlig Næring

som Skibsfører og Styrmand, og det vil erindres, at i den Lov, som udkom den 19de Februar 1861, blev Dygtighedsprøven, nemlig Styrmandsegamen, vedligeholdt som Betingelse for al Søfart, der gik ud over en ganske simpel Kystfart; men i denne Lov er der, saavidt mig bekjendt, ikke senere foregaaet nogen Forandring. — Dernæst have vi i 1868 behandlet Spørgsmaalet om Sagførernæringen, til hvilken Bedrift der ligeledes udfordredes Dygtighedsprøve samt desuden visse andre begrændsende Bestemmelser. Man borttog vel nogle af disse begrændsende Bestemmelser, men ved den Lov, som udkom den 26de Mai 1868, vedligeholdt man dog ikke alene Dygtighedsprøven som Betingelse for at kunne blive Sagfører, men tillige adskillige andre Betingelser, som skulde være nødvendige for, at Noget kunde udøve Virkfomhed som Sagfører, og, saavidt jeg erindrer, var det en saagodt som enstemmig Anskuelse i Rigsdagen, at det slet ikke vilde gaa an at udelade saadanne Bestemmelser. — Endelig have vi ogsaa i de sidste Samlinger forhandlet om en tredje Klasse af saadanne Mænd, nemlig om dem, der søge Udgang til geistlig Virkfomhed, men jeg har ikke set, at der er fremkommet noget Forslag om at ophæve Dygtighedsprøven for dem; navnlig har det ærede Medlem, som i den foreliggende Sag har ført Ordet for Forslagsstillerne, og som jo ogsaa har interesseret sig meget for Spørgsmaalet om Betingelserne for geistlig Virkfomhed, ikke dristet sig til med Hensyn til Valgmenighedsloven at foreslaa den Betingelse ophævet, at de vedkommende Mænd skulde aflægge den sædvanlige Dygtighedsprøve for Geistlige. De Herrer ville altsaa se, at jeg, naar jeg mener, at man vil gjøre Uret ved at ophæve denne Betingelse for Løgevirkfomhed, staar i fuldstændig Overensstemmelse med, hvad Rigsdagen har besluttet ved lignende Leiligheder, navnlig i den allerførste Tid, og Spørgsmaalet er altsaa dette: Hvorvidt er den Leilighed, som her foreligger, en lignende? Vi maa da undersøge, hvad der er fælles for disse Bedrifter, og hvad der har medført, at man har vedligeholdt og forlangt, at vedligeholde Dygtighedsprøven for dem som Betingelse for, at de kunne udøves. Jeg tror ikke at tage feil, mine Herrer, naar jeg siger, at Grunden dertil væsentlig er af en dobbelt Natur. For det Første har man sagt, at man kan lade almindelig Handels- og Haandværksvirkfomhed være fri, fordi det derved, naar Alt kommer til Alt, dog i Almindelighed kun gjælder om, at den, der benytter en Mand, som ikke har den fornødne Dygtighed eller Paalidelighed, derved kan lide et Tab, som han igrer kan forvinde, medens det er bedre for det Hele, at der haves Frihed, om ogsaa Enkelte lide Tab, naar disse Tab kunne forvindes. Naar der derimod er Tale om saadanne Bedrifter som Styrmandsvirkfomhed, Skippervirkfomhed, Sagførervirkfomhed eller geistlig Virkfomhed, komme let meget store Interesser til at af-